

Оскнер Артем Євгенійович
Науковий керівник – канд. істор. наук, проф. Міносян А.С.
Державний біотехнологічний університет

ОКУПАЦІЙНИЙ РЕЖИМ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Німецька окупація України тривала з червня 1941 до жовтня 1944 року під час Другої світової війни, коли українські землі були захоплені нацистською Німеччиною. Гітлерівський режим мав агресивні плани щодо України: використання її ресурсів і продовольства для потреб німецької армії, а також значне скорочення корінного населення. Німецька влада заборонила Українське державне правління, арештувала провідних українських діячів, зокрема Степана Бандеру і Ярослава Стецька. 17 липня 1941 року Гітлер видав наказ, який визначав управління окупованими територіями. Перші кроки в напрямі колонізації українських земель були здійснені у 1942 р. У цей час у 486 українських селах проживало 45 тис. німецьких колоністів. У липні 1942 р. Гітлер переніс свій генеральний штаб із Растенбурга в околиці Вінниці. У грудні 1942 р. після виселення місцевого населення на території, що охоплює частину Вінницької та Житомирської областей, було створено «німецьку переселенську округу Хегевальд», у якій проживало 9 тис. чол. Це було своєрідне містечко колонізаційного потоку. Основною метою окупаційної влади була експлуатація природних ресурсів і населення на користь Німеччини. На території України запровадили систему військових судів, комендатур і поліцейних органів, а всі радянські установи та організації були заборонені. Мешканці повинні були проходити реєстрацію в поліції, а будь-які пересування за межі свого місця проживання потребували дозволу влади. Також була організована примусова праця українців на користь Німеччини, зокрема через систему остарбайтерів. Майже 3 тис. мирних жителів знищили гітлерівці у м. Берестечку. Там фашисти закопали напівживих людей, над якими ще довго ворушилася земля. У вересні 1941 р. у Львові було вперше застосовано автомобілі - газові камери, в яких жертви умиротворялись під час руху відпрацьованими газами. Жорстока політика нацистської та румунської адміністрації, включно з депортацією продовольства і відсутністю медичної допомоги, призвела до трагічних наслідків. Порушення розпоряджень окупаційної влади каралося смертю, і окупанти застосовували системні заходи для винищення українського населення. В Україні було організовано понад 200 концентраційних таборів і 50 гетто для знищення єврейського населення, зокрема в Бабиному Яру. Окупанти намагалися придушити український народ, знищуючи його інтелігенцію та культурні установи, проте у відповідь виникли рухи Опору. Саме завдяки партизанському руху та боротьбі на східному фронті вдалося зірвати плани нацистів, включаючи план «Барбаросса». Українські землі були звільнені в період з 1943 до 1944 року, а остаточне звільнення відбулося на Закарпатті 28 жовтня 1944 року. Під час окупації загинули понад 5,2 мільйона людей, з них 1,3 мільйона – радянські військовополонені, 1,8 мільйона – євреї, решта – мирне населення. Крім того, 2,4 мільйона людей були примусово вивезені до Німеччини. Загальні людські втрати України внаслідок окупації оцінюються в 10–13 мільйонів осіб. Окупанти зруйнували близько 714 міст і смт та 28 тисяч сіл, знищили тисячі пам'яток історії та культури. Великі історичні центри, як Київ, Харків, Чернігів та Полтава, зазнали значних руйнувань, а з музеїв було вивезено безліч цінних експонатів.